

VALUASCOLLEGE

Onderwijsgemeenschap Venlo & Omstreken

2018-2019

PETER HOUBEN
LISANNE AERTS
LENNY VAN NOORLOOS

TAALBELEIDSPLAN VALUASCOLLEGE

IEDERE DOCENT IS TAALDOCENT!

1. Inhoudsopgave

[2. Inleiding](#)

[3. De school als organisatie](#)

[4. Visie op taalbeleid](#)

[4.1 Uitgangspunten taalbeleid](#)

[5. Diateksten](#)

[5.1 Diatekst](#)

[5.2 Diawoord](#)

[6. Studyflow](#)

[7. Acties tot beter taalonderwijs 2017-2018](#)

2. Inleiding

Het eerste beleidsplan Taal en Rekenen van het Valuascollege is opgesteld voor het schooljaar 2011-2012, ingegeven vanuit nieuw(e) overheidsbeleid en -regelgeving (o.a. de referentieniveaus van Meijerink) en vanuit de noodzaak om tot kwaliteitsrapportages voor de inspectie te komen. In dat schooljaar werkten de kolommen havo/vwo enerzijds en vmbo anderzijds met een gescheiden aanpak.

In de schooljaren 2012-2013 en 2013-2014 lag het accent op het opstellen van een schoolbreed taal- en rekenbeleid, waarbij het de bedoeling was om de samenwerking te zoeken tussen havo/vwo en het vmbo en tot één reken- en taalbeleid te komen.

De centrale vraag hierbij was: hoe zorgt het Valuascollege ervoor dat leerlingen aan het eind van leerjaar 4 (vmbo), 5 (havo) of 6 (vwo) het juiste referentieniveau hebben?

Het taal- en rekenbeleid is erop gericht om de taal- en rekenvaardigheid van de leerlingen te verbeteren. De ambitie moet zijn om het maximale uit de leerlingen in het voortgezet onderwijs te halen, dus ook op het gebied van de taal- en rekenvaardigheid. Daartoe is concentratie op de kernvakken (Nederlands, Engels, wiskunde/rekenen) noodzakelijk en daarbij geven de referentieniveaus (Commissie-Meijerink) duidelijke richtlijnen voor de mate van ontwikkeling van de taal- en rekenvaardigheid. Dit betekent dat er bij deze vaardigheden kan worden gewerkt met meetbare doelstellingen en opbrengstgericht werken. De verzwaarde slaag-/zakregelingen, de strengere exameneisen voor Nederlands en het invoeren van een rekentoets geven aan dat een taal- en rekenbeleid noodzaak is.

Daarnaast is samenwerken met andere scholen belangrijk om het taalbeleid te optimaliseren. Om die reden wordt er samengewerkt met college Den Hulster en het Blariacumcollege. Uit onderzoek van ROA (researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt), onderdeel van Maastricht University, blijkt namelijk dat de laaggeletterdheid in onze regio een stuk groter is dan het gemiddelde van Nederland (18,5 % tegenover 11,5 % landelijk). We leven in een multiculturele samenleving en er wordt geconstateerd dat er nauwelijks doorstroming is van leerlingen met een allochtone afkomst naar het hbo in onze regio. Daarnaast zijn we ons nog te weinig bewust van de plaats van taalonderwijs binnen de 21-eeuwse vaardigheden en moet daarop een visie worden ontwikkeld. Het is aan te raden dat zowel de vo-scholen als de hbo-opleidingen zich buigen over een visie op het taalonderwijs van de toekomst en taalbeleid ontwikkelen. Dit taalbeleid moet door alle geledingen worden gedragen en uitgevoerd. Om dit te realiseren is er een werkgroep taaldocenten geformeerd, bestaande uit docenten VO en HBO, die de knelpunten oppakt, met verbetervoorstellen komt en de hiergenoemde visie formuleert.

In dit taalbeleidsplan zullen de visie op het taalbeleid, de middelen die we gebruiken om de taalvaardigheid te verbeteren en de verdere acties besproken worden.

Wettelijke eisen ten aanzien van het taalonderwijs

Voor actuele zaken inzake het taalonderwijs verwijzen wij naar <http://www.examenblad.nl> en <http://www.steunpunttaalenrekenenvo.nl/>

Taalcoördinatie Valuascollege:

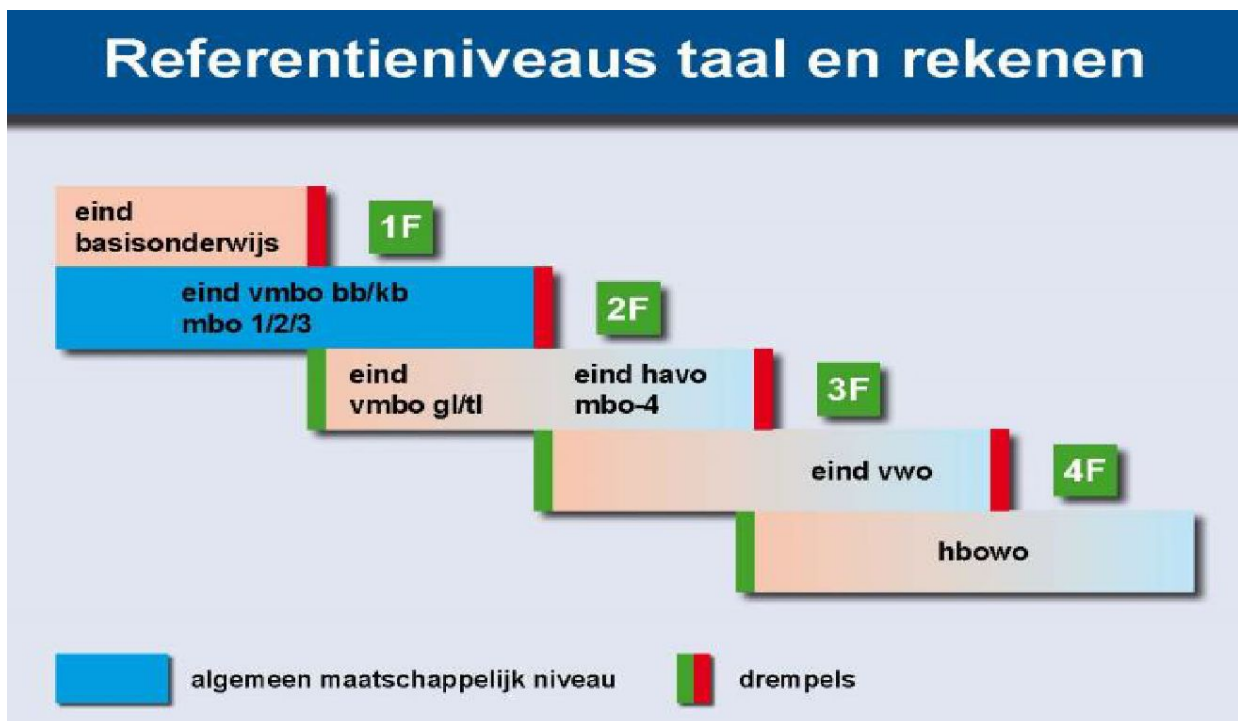
Directeur Taalzaken:	Leon Verhorevoort (lverhorevoort@ogvo.nl)
Taalcoördinatie VMBO:	Peter Houben (phouben@ogvo.nl)
Taalcoördinatie HAVO-VWO:	Lisanne Aerts (liaerts@ogvo.nl)
	Lenny van Noorloos (lvnoorloos@ogvo.nl)

3. De school als organisatie

Het Valuascollege is een school voor voortgezet onderwijs met een aanbod variërend van vmbo tot gymnasium. Vanuit de hele regio en ver daarbuiten stromen leerlingen uit het basisonderwijs binnen. Het Valuascollege telt circa 2700 leerlingen en maakt onderdeel uit van OGVO: Onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken waaronder drie campussen behoren: het Blariacumcollege (stadsdeel Venlo-West), College Den Hulster (Venlo-Zuid) en het Valuascollege (Venlo-Centrum).

4. Visie op taalbeleid

Voor het hele onderwijs in Nederland (zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs) is vastgelegd wat leerlingen moeten kennen en kunnen als het gaat om Nederlandse taal en rekenen/wiskunde. Dit is vastgelegd in het NRK: "Nederlands Referentiekader doorlopende leerlijnen taal en rekenen". Het gaat hierbij om basiskennis en basisvaardigheden die voor alle leerlingen van belang zijn. Het doel van de invoering van een referentiekader hiervoor is een algemene niveauverhoging. Het aanleren van de basiskennis en – vaardigheden is een kerntaak van het onderwijs. Deze basiskennis en – vaardigheden kunnen leerlingen op verschillende niveaus beheersen. Voor taal zijn er in totaal vier niveaus beschreven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een fundamenteel niveau (F) en een streefniveau (S). Het niveau 2F heeft iedereen nodig om te kunnen participeren in de maatschappij.

Referentieniveaus taal en rekenen

De school heeft een sterke ambitie om het taalniveau van leerlingen op peil te brengen (referentieniveaus), te houden en waar mogelijk boven het vereiste niveau te tillen.

De school wil een schoolbreed taal- en rekenbeleid ontwikkelen. Schoolleiders, teamleiders en docenten kunnen het samen mogelijk maken dat de school een leeromgeving vormt, waar iedere leerling zich optimaal kan ontwikkelen. Het optimaliseren van de taal- en rekenvaardigheid van de leerlingen op het Valuascollege is een verantwoordelijkheid van iedereen op de school, niet alleen van de docenten Nederlands en MVT.

4.1 Uitgangspunten taalbeleid

- Taal is cruciaal bij het leren; taal geeft het denken vorm.
- Taal omvat *alle* taalvaardigheden: lezen, schrijven, spreken, luisteren en taalverzorging.
- Taal is niet alleen van belang bij Nederlands, maar speelt een rol bij alle vakken. Daarom ligt de verantwoordelijkheid voor goed taalonderwijs bij alle vakken.
- Een betere taalvaardigheid leidt tot betere prestaties bij alle vakken
- De leerlingen moeten op een uniforme en zo mogelijk vakoverstijgende manier bezig zijn met hun taalvaardigheden. Alle docenten die lesgeven in andere, met name aanverwante vakken, moeten zich hier bewust van zijn. Eenheid in het aanleren en onderhouden van taalvaardigheden is daarbij belangrijk.
- Draagvlak binnen het onderwijspersoneel is van essentieel belang. Docenten moeten inzien dat ze verantwoordelijk zijn voor het op een uniforme manier aanbieden van taalvaardigheden. Dit betekent dat elke docent bekend en vertrouwd moet zijn met het taalbeleid.
- Docenten werken samen in een sectie en een team; het uitwerken van de vakwerkplannen op basis van kerndoelen en referentieniveaus vindt plaats in de secties en teams.
- De leerling leert actief en in toenemende mate zelfstandig en leert samenwerken.
- De leerling wordt gevolgd m.b.t. zijn leesbegrip en woordenschat d.m.v. een jaarlijkse toetsing (in brugklas 2x) waarbij de resultaten het uitgangspunt vormen voor verdere oefening en differentiatie op gebied van lezen en woordenschat.
- De inzet van het digitale programma 'Studyflow-Taal' (nog in ontwikkeling) waarbij het Valuascollege één van de deelnemende pilot(ontwikkel)scholen is.

5. Diatoetsen

Diatoetsen (organisatie Diataal BV uit Groningen) heeft methodeonafhankelijke volg- en eindtoetsen voor taal (Nederlands en Engels) en rekenen/wiskunde, met aansluitend oefenmateriaal (Diaplus). Diatoetsen is voortgekomen uit het onderzoek van dr. H. Hacquebord e.a. aan de Rijksuniversiteit Groningen. Diatoetsen is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een gebruiksvriendelijk leerlingvolgsysteem met genormeerde toetsen voor verschillende leerjaren. Het creëert een duidelijk beeld van het leesniveau en de woordenschat van leerlingen. Op die manier kan er door de docent gedifferentieerd materiaal worden aangeboden aan leerlingen.

De volgende toetsen en oefenprogramma's worden gebruikt:

- Diatekst (meet begrijpend lezen)
- Diawoord (meet woordenschat)
- Diaplus (oefenteksten op de verschillende F-niveaus)

5.1 Diatekst

Diatekst geeft ons inzicht in de leerling op vier gebieden:

1. De *BLN-score* (begrijpend lezen niveau). Deze is aan de referentieniveaus gekoppeld, waarbij de leerlingen vergeleken worden met een voor hen qua niveau gelijkwaardige, landelijke normgroep die deze test het voorgaande jaar heeft gemaakt. Deze BLN-score loopt op van 31 tot 121 en is onderverdeeld in negen F-niveaus, waarbij ieder leerjaar en niveau zijn eigen streefscores kent, in samenhang met de verschillende normgroepen.

2. Vervolgens wordt hieraan een *letterscore* gekoppeld. Je kunt A-, B-, C-, D- of E-lezer zijn. Als A-lezer ben een zeer goede lezer; als E-lezer een zeer zwakke. Deze score is gebaseerd op een percentielverdeling en hangt samen met de BLN-score. Meer precies: als A-lezer behoort je bij de beste 25% scorende leerlingen van jouw leerjaar en niveau; als B-lezer bij de leerlingen die scoren tussen de 50% en 75%, als C-leerling bij de leerlingen die scoren tussen de 25% en 50%, als D-leerling bij de zwakste 25% (tussen 10% en 25%) en als E-leerling bij de zwakste 10% van de leerlingen op jouw niveau en leerjaar.

3. Daarnaast zie je in de resultaten ook het verschil in score op *micro-, meso- en macroniveau* terug: De *microscore* geeft het begrip op woord- en zinsniveau aan.

De *mesoscore* geeft aan in hoeverre een leerling in staat is tot het adequaat combineren van informatie uit verschillende zinnen/tekstgedeelten, meestal binnen een alinea.

De *macroscore* geeft het begrip van de tekst in zijn geheel aan; het begrijpen van hoofdgedachte, opbouw, functie en strekking van de tekst.

4. Als laatste gebied geeft de toets van zwakke lezers een *lezerstype* aan. De lezerstypes worden bepaald op basis van de verhouding tussen de micro-, meso- en macroscores.

De *probleemlezer* is iemand die een zeer zwakke totaalscore heeft. Leerling met een E-score worden altijd getypeerd als probleemlezer. De probleemlezer moet eerst weer aan het lezen gezet worden met interessante teksten op het eigen niveau. Deze leerling heeft extra aandacht en tijd nodig want het zelfvertrouwen, de woordenschat en de aanpak van teksten moet verbeterd worden.

De *compenserende lezer* heeft moeite met begrip op microniveau. Deze onvoldoende microscore wordt gecompenseerd door een relatief sterke meso- en macroscore. De compenserende lezer zal vooral moeten gaan werken aan het vergroten van zijn woordenschat, en leren stil te staan bij onbekende woorden in een tekst.

De *schoolse lezer* heeft een voldoende microscore, maar een zwakke meso- en/of macroscore. De schoolse lezer heeft baat bij het aanleren van leesstrategieën die gericht zijn op het achterhalen van de betekenis van de tekst in zijn geheel.

5.2 Diawoord

Diawoord geeft ons inzicht in het niveau van de Nederlandse woordkennis van onze leerlingen. Veel leerlingen laten een te beperkte woordenschat zien en vinden veel schooltaalwoorden vaak moeilijk. Bij de toets van Diawoord krijgen leerlingen 50-70 woorden aangeboden in een zinnen met een minimale context. Dit zijn woorden die de leerlingen in andere vakken zoals geschiedenis en biologie

regelmatige tegenkomen. De vragen van Diawoord worden gesteld in meerkeuzevorm. Diawoord staat door de vraagstelling los van het meten van tekstbegrip (Diatekst). Hiermee geeft de score van Diawoord extra informatie. In deze zin kunnen de resultaten van Diawoord de resultaten van Diatekst bevestigen en/of versterken. Diawoord is beschikbaar voor leerjaar 1 tot en met 3 in het voortgezet onderwijs. De resultaten van Diawoord kunnen op een vergelijkbare manier met de resultaten van Diatekst geïnterpreteerd worden. Aan de hand van letterscores (A-E) worden de leerlingen geclassificeerd.

6. Studyflow

Studyflow-taal (naast Studyflow-rekenen) is een digitaal programma geschikt voor alle leerlingen in het voortgezet onderwijs (VO) en het middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Het is gericht op het ontwikkelen en onderhouden van taalvaardigheden voor de referentieniveaus 1F, 2F, 3F en 4F. Het programma kan zelfstandig of aanvullend, dus naast de methode, gebruikt worden. Je kunt als docent zelf modules/onderdelen klaarzetten voor je klas of individuele leerling. Het programma is gebruiksvriendelijk en het is adaptief. Het taalprogramma is pas in ontwikkeling (i.t.t. Studyflow-rekenen dat al vanaf 2012 op de markt is). In het schooljaar (2015-2016) is de module 'taalverzorging' ontwikkeld (spelling/grammatica). Vorig jaar werd er gewerkt aan de module 'leesvaardigheid'. In de komende tijd zullen de modules 'schrijfvaardigheid' en 'spreekvaardigheid' ontwikkeld gaan worden. Na dit schooljaar, naar verwachting, moet het programma compleet zijn en kan er zowel getoetst als geoefend worden o.b.v. de referentieniveaus. Studyflow heeft vijftien scholen geworven (zgn. pilotscholen) om het taalprogramma van een passende inhoud en vorm te voorzien. Het Valuascollege is één van de 15 ontwikkelscholen. De bedoeling is dat het Valuascollege, naast de andere ontwikkelscholen, vorm en inhoud gaat geven aan de verschillende taalmodules, onder meer door het leveren van input en het geven van feedback op de te ontwikkelen taalprogramma's (inhoud) en de digitale werkomgeving (vorm/proces).

Enkele pilotklassen van het Valuascollege hebben in de afgelopen jaren gewerkt met de verschillende modules die ontwikkeld werden. Dit is tot nog toe vrij ad hoc, ongestructureerd, verlopen. Probleem hierbij was/is dat bij dit programma computers (dus een computerlokaal) vereist zijn. Dit was nog niet bij alle klassen mogelijk. Dit schooljaar kennen onze 4e-jaars leerlingen dit probleem nog. Volgend jaar niet meer, omdat dan alle klassen met een chromebook in de klas kunnen werken. Studyflow zou in de toekomst ook als huiswerkinstrument en als leerlingvolgsysteem ingezet kunnen worden.

Studyflow-Taal heeft inmiddels een eigen weblog waarop gecommuniceerd wordt en ervaringen uitgewisseld worden tussen Studyflow en de meewerkende scholen.

7. Acties tot beter taalonderwijs 2018-2019

- Alle docenten zullen gaan letten op dezelfde taalvaardigheden bij het beantwoorden van vragen. Hierbij kan aan het volgende worden gedacht:
 - o Periode 1: hoofdletters en punten
 - o Periode 2: het antwoorden in volledige zinnen
 - o Periode 3: werkwoordspelling
 - o Periode 4: werkwoordspelling

Docenten hoeven dit niet fout te tellen, het gaat erom dat leerlingen zich bewust worden dat taal belangrijk is bij alle vakken. We willen dit voorstellen aan de andere campussen, zodat er OGVO-breed eenzelfde beleid wordt gevoerd.

- Er wordt naar gestreefd dezelfde terminologie te hanteren bij MVT en Nederlands.
- Werken met Nieuwsbegrip op havo/vwo en vmbo-ob.
- Werken met Diaplus (oefenteksten) op alle niveaus bij het vak Nederlands. Hierop zal komend schooljaar extra gestuurd worden.
- Docenten worden aan het begin van het schooljaar ingelicht over de resultaten van hun leerlingen. Zij krijgen tevens handvatten aangereikt over hoe ze de leerlingen het beste kunnen ondersteunen (havo/vwo)
- Docenten worden in de brugklas aangestuurd om meer aandacht te besteden aan woordenschat. (havo/vwo)
- Inzetten van het digitale programma 'Studyflow-Taal' voor enkele klassen die in de gelegenheid zijn hiermee te werken. Voor havo/vwo en vmbo.
- Uitvoering van het project 'Boek in de klas': 10 minuten lezen bij het begin van iedere Nederlandse les, op het vmbo.
- Klassikaal lezen van een boek uit het pakket van 'Jonge Lijsters' (alle klassen in het vmbo-bb); daarnaast handhaving van het lezen van boeken (vrije keuze leerlingen) m.b.t. het te vormen fictiedossier/literaturoffice. Voor havo/vwo en vmbo.

Taalbeleidsplan Valuascollege

Bijlage A

41-50		51-60		61-67		68-74		75-80		81-85		86-90		91-95		96-100		101-105		106-110		111-115	
BB1A	KB1A		TL1A		H1A	V1A																	
	BB1B		KB1B		TL1B			H1B		V1B													
			BB2		KB2		TL2		H2		V2												
					BB3		KB3		TL3			H3		V3									
													H4		V4								
1F						2F						3F											

BB = vmbo BB

KB = vmbo KB

TL = gemengd/theoretische leerweg

H= havo

V = vwo

A = versie A leerjaar 1

B = versie B leerjaar 1